

Bähbidi pyçak

Category: Halk döredijiligi we rowaýatlar, Kitapcy

написано kitapcy | 21 января, 2025

Bähbidi pyçak Mirasgäriň ummanyndan

► BÄHBIDI PYÇAK

– Ine, bir gün Soltansöýündir Myraly alys ýola saýlanaýmazlarmy. Olar ýöräp baryşlaryna ahyry saýaly bir daragtyň düýbünde-de düşleýär. Şonda seretseler, özlerinden öňem bu kölegede bir dokuşykly kişi gidipdir ýük ýazdyryp.

Ynha-da, onuň aşagyna borýa taşlap, aýbogdaşyny gurşuna gawun iýen ýeri. Ol taýrakda-da eşegini daňyp, döküpdür öňüne esli noşgurdy (ol şeker çişregiň çapyp, gün görkezilmän guradylan silosy).

Ýöne bir töwralygyna telpek goýaýmaly, ol adam nädipdir diýsene! Ilk-ä, gawunyň sapak taýyny tegeläp alşyna, maýda-maýda edägetdin bölüşdiripdir ony. Soňam urmugynyň başyny bozman, her käsesine bir köken çigit düşürişine, endirut ýaly şeýle halallap iýipdir welin, asyl hoşuň gelsin. Yzyndanam çigit salnan paçaklary elin munderläp, eýleräkdäki çöpüň üstünde goýşuna, ony eşeginiň dişine-de degirmändir.

Gör-ä, ýeriň giňinde abşarylyp, dogrulan üşüklü il ogullarynyň ezberlikli edähedini. Aslyýetinde, «Eden işi nusgalyk, geplän gepi güwälik» merdi-merdana şeýle şahslar dämi gohy gyrma bu däli dünýäň jyzaly aýagyna garaýag urdurman ýören.

«Wah, maňyzly-meňzeşikli, bir görseň göresini, ýanynda durasyň gelýän şeýle sahawatly kişiler köpräk bolsa bolmaýamy, şäi alas-gopasly dünýämizde» diýen Soltansöýündir Myraly (Hüseýin Baýkaradyr Alyşir Nowaýy) sorag-ideg edişende, ahyry duşmazlarmy oňa.

– Halypa, ho, ýol ýakadaky düşlän daragtyň saýasynda gawuna garaýşyňdan misil tutup, «Be, şony bir görüp bolmazmyka?» diýşimize, teý-ahyr siz bile ýüzbe-ýüzlüge ýetdik-dä.

Hawa, hawa, siz hatyrasy saklanyp, göreldesi göterilmeli, hakyky hudaýhon, beşer balasy ekeniňiz. Şoň üçinem, bize il

wagyzçysy nolup beriň-de, bar bilýänleňňizi halkyň hakydasyna ýetiriň. Hoşmy? Hoş bolsa, onda göwün islegiňizem bir biläýsek.

– Aý, maňa, öleňsoň, çaganyň aşgarly suwuna ýuwlyp, kirkimiriňe çenli alnyp galynýan şu galagoply panyň pylan zeýilli zady derkar däl, hökündarym.

– Oň ýaly bolsa, aýdyp oturyň-da, adyňyzy?

– Adym-a, Bähbit Ärnepes ogludyr, kyblaýy-älem!

– Onda näderis diýsene! Senedini syntgylap, sungat derejesine göteren äheňňir-demirçilere buýragetdin, siziň şanyňyza jigerli jöwherden geň galaýmaly pyçaklar tapgyryny ýasadarys-da, oňa adyňyzy dakarys. Olam siziň zehin zülmiýanalygyňyza dikilen gadyr agajy hökmünde ýaşar ýörer asyr aşyp.

Ana, şondan soňam biziň bir mahalky baba-kelanymyzyň hormatyna Bähbidi pyçak döredipdir – diýen goja şahyr Gurban Çary Bähbit ogly sözüne säginme salan ýaly etdi. Häzire çenli men ony görmesemem, kakam pahyr oglanjykka synlan ekeni, bir barjamly Mary baýynyňkyda şo Bähbidi pyçagy.

– Gurban akga, ejem Agoraz Hekim gyzy gep derdişe gelende, Bähbidi pyçak agzasa-da, onuň hikmetli häsiýetleriniň gulagyna ilmändigini ýatlardy. Belki, ol hakda käbir zatlary siz, aýdyp berersiňiz.

– Wah, ony menem başarman, jan ini.

– Onda näme, «Aýdylmadyk zat ýok-da, eşdilmedik gep bar». «Görülmedik illerden, eşidilmedik gep çykar» diýleni. Şo mynasybetli, täsin taryhly Bähbidi pyçagyň syrly, ýagny hikmetli taraplary babatynda söz açmak nobatyny goýarys-da, Gurban akga, okyjylar känine...

Ümür ESEN. Halk döredijiligi we rowaýatlar